

รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
**The Teachers' Ethical Development Model According to the Concept of the
Philosophy of Sufficiency Economy of Wat Khum Kaew School
Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2**

นัยนา รอดแถม

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชุมแก้ว

NaiyanaRotthaem

Wat Khumkaew School Director

E-mail : Naina251127@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 3) เพื่อใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) ผู้ร่วมวิจัยเป็นบุคลากรในโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 19 คน สรุปผลวิจัยดังนี้

จริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยจริยธรรมที่เหมาะสม 6 ด้านหลัก ดังนี้ 1) ด้านมีความพอเพียง (Economic sufficiency) 2). ด้านจิตวิญญาณครู (Teachers' spiritual) 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) 4) ด้านแรงบันดาลใจ (Inspiration) 5) ด้านความร่วมมือ (Cooperation) และ 6) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) หรือเรียกว่า “ETHICS Model” สำหรับการพัฒนาจริยธรรมตามรูปแบบทั้ง 6 ด้านหลัก นั้นจะต้องมีความชัดเจนในประเด็นต่อไปนี้ 1) จริยธรรมที่ต้องการพัฒนา 2) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย 3) วิธีการดำเนินการ และ 4) การประเมินผลการพัฒนา และกิจกรรมการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การประชุมสัมมนา 2) การประชุมอบรม 3) การศึกษาดูงาน และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จากผลการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม

* วันที่รับบทความ : 11 กุมภาพันธ์ 2566; วันแก้ไขบทความ 18 กุมภาพันธ์ 2566; วันตอบรับบทความ : 19 กุมภาพันธ์ 2566

Received: February 11 2023; Revised: February 18 2023; Accepted: February 19 2023

เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกประเด็นพิจารณาผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการใช้รูปแบบการพัฒนา พบว่าหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูในโรงเรียนวัดชุมแก้วมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ และมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนายจริยธรรมของครู; แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง; โรงเรียนวัดชุมแก้ว

Abstracts

The research objectives were; 1) to study the ethics of teachers. 2) To create and develop a teacher ethical development model according to the concept of the philosophy of sufficiency economy. Wat Khum Kaew School Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, 3) To implementing model and 4) To evaluate the teacher ethics development model according to the concept of the philosophy of sufficiency economy of Wat Khum Kaew School Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, The research method was used by participatory action research. (PAR), Participants are personnel in Wat Khum Kaew School. Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2, totaling 19 people. The research results; as follows.

The teachers' ethics according to the philosophy of sufficiency economy, have consists of 6 appropriate ethics as follows: 1) Economic sufficiency, 2). Teachers' spiritual, 3) Human Relationship, 4) Inspiration, 5) Cooperation and 6) Social responsibility or the "ETHICS Model". For the development of ethics in all 6 components, Their must be clear in following issues: 1) Ethics to be developed, 2) Objectives or goals, 3) Methods of action, and 4) Evaluation of development, and development activities were using on 1) seminars, 2) training meetings, 3) study visits, and 4) proper environment management. From the results of the assessment of accuracy, suitability, feasibility and usefulness by the experts, it was found that every issue was evaluated at a high level. And results using the development model, there were found the after development with Teachers' ETHICS Model at Wat Khumkaew School have knowledge, understanding, attitude, and ethical behavior according to the Sufficiency Economy Philosophy were more than before development with Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Trachers' Ethical Model; Economic Sufficiency; Wat Khumkeaw School

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การจัดการศึกษาให้ได้ผลดีนั้น ต้องอาศัยครูเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนในทุกๆด้าน “วิชาชีพครู” หรือ “วิชาชีพทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติ

สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 จึงได้กำหนดเป็นวิชาชีพเฉพาะของครูขึ้น ดังนั้น ครูจึงต้องฝึกฝนตนเองให้มีความชำนาญทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอน ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่รักและเคารพของทุกคน มีความเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน เสียสละ เพื่อเด็กจะได้เห็นและเข้าใจในคุณค่า ความดีและยึดเป็นแบบอย่างส่งผลให้ภารกิจของครูคือการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556 : 7)

สำหรับสังคมไทยนั้นบุคคลที่ประกอบอาชีพ “ครู” เปรียบได้เป็น “แม่พิมพ์ของชาติ” ซึ่งวิชาชีพครูเป็นอาชีพหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยอมรับจากสังคมมาตั้งแต่เมื่อครั้งอดีต ก็เพราะบทบาทที่สำคัญสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู คือ การอบรม สั่งสอน ฝึกฝนศิษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อม กล่าวคือมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม มีความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ มีวินัยในตนเองและต่อบุคคลอื่น รวมถึงมีจิตสำนึกสาธารณะ พร้อมทั้งจะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป กล่าวได้ว่า ครูเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาแนวคิดของเด็กและเยาวชน ดังนั้นผู้ที่เป็นครูจึงมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กและเยาวชนต่อไป (วินันทกานต์ รุจิภักดีและเอมมา อาสนจินดา, 2559 : 6)

จากการศึกษาเรื่องจริยธรรมครูนั้น ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ และน่าแปลกใจในหลายประเด็นจากการสำรวจครูระดับปฏิบัติการ พบว่าคนที่เป็นแม่พิมพ์ของชาติในบางกลุ่มยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพครู ถึงแม้ว่าจะเป็นเพียงกลุ่มน้อยก็ตาม แต่ก็เป็ประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจว่าเป็นไปได้อย่างไร เนื่องจากผลการศึกษายังพบว่าความตระหนักในวิชาชีพครูนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยที่ความตระหนักในจรรยาบรรณต่อวิชาชีพจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาคือจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม ตามลำดับ จากสถานการณ์ในปัจจุบันยังพบปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของครู หลายประการ เช่น เล่นการพนัน ติดสุรา แต่งกายและการวางตัวไม่เหมาะสม โดยเฉพาะครูวัยรุ่นที่บรรจุใหม่ มีอายุหรือวัยใกล้เคียงกับนักเรียนที่วางตัวใกล้ชิดเกินขอบเขตจนนำไปสู่ปัญหาชู้สาว การล่วงละเมิดทางเพศของครูที่กระทำต่อนักเรียน นอกจากนี้ปัญหาที่พบบ่อยมากเช่นกัน คือเรื่องการทำร้ายร่างกายเด็ก การลงโทษเกินกว่าเหตุ การใช้คำพูดที่รุนแรง ก้าวร้าวกับนักเรียน ซึ่งส่งผลต่อการอบรมสั่งสอนนักเรียนมาก เข้าทำนองแม่ปูกับลูกปู สิ่งเหล่านี้สะท้อนมาจากผู้ปกครองนักเรียนที่คาดหวังบทบาทครูอย่างสูงส่งว่าจะเป็นบุคคลที่น่าเคารพนับถือหรือเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ให้กับบุตรหลานต่อไป ซึ่งเป็นประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาพฤติกรรมผิดจริยธรรมของครูไทย (วินันทกานต์ รุจิภักดีและเอมมา อาสนจินดา, 2559 : 6) นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาทางเศรษฐกิจของครูยังคงเป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรม ดังที่มีการรายงานข่าวทางสื่อสาธารณะอยู่เสมอ ซึ่งปัญหานี้สินของครูที่ส่งผลกระทบกับการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน จากสภาพ

ปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงแนวทางในการป้องกันและเสริมสร้างจริยธรรมครูอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ มีเกียรติศักดิ์ศรี จรรยาบรรณ และแสดงออกถึงจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครู และสอดคล้องกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี” (สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์, 2550 : 1-11)

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ประกอบวิชาชีพครู และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ บังคับบัญชาครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งได้จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย อนุบาล 2 – 3 และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในปีการศึกษา 2562 มีครูและบุคลากร จำนวน 19 คน นักเรียนทั้งหมด จำนวน 275 คน จึงเห็นว่าการปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ของครูในโรงเรียนก็ยังมีปัญหาเช่นเดียวกับในโรงเรียน อื่นๆทั่วไป และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเสริมสร้างพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี โดยเฉพาะการ น้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติ เพื่อให้เป็นครูมืออาชีพด้วยจิตวิญญาณ มีอุดมการณ์ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนและบุคคลทั่วไปในสังคม และใช้เป็นกรณีศึกษาและพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
3. เพื่อใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation action research) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาจริยธรรมของครู ที่สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจัย

1) ร่วมกันวิเคราะห์จริยธรรม จากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูตามความคิดเห็นของคณะครู โรงเรียนวัดชุมแก้ว โดยแบ่งผู้เข้าร่วมประชุมออกเป็น 3 กลุ่ม (กลุ่มละ 6 คน) เพื่อระดมความเห็นร่วมกันและสรุปเป็นความเห็นของกลุ่มจากการวิเคราะห์จริยธรรมของครูที่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน การวิเคราะห์จริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวิเคราะห์จริยธรรมตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู ที่คุรุสภากำหนด

2) ร่วมกันสังเคราะห์จริยธรรมที่ผ่านการวิเคราะห์ ในกิจกรรมข้างต้นเพื่อสรุปเป็นจริยธรรมที่เหมาะสมของครู โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู และเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. กลุ่มเป้าหมายในการประชุมปฏิบัติการหรือผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รวมทั้งสิ้น 19 คน (ทุกคน) เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จริยธรรมของครู ที่สอดคล้องตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการวิเคราะห์ มาประมวล (content Analysis) สรุปเป็นจริยธรรมของครู ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเหมาะสมกับอาชีพครูในปัจจุบันและอนาคต เพื่อนำไปสู่กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในขั้นต่อไป

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยและคณะครู ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันสังเคราะห์จริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสรุปจริยธรรมของครูที่เป็นด้านหลักและในแต่ละด้านถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. กำหนดรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (จากผลการดำเนินงานในระยะที่ 1)

3. ร่วมกันกำหนดขอบข่าย กิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของครู สถานที่ เครื่องมือ ตลอดจนปฏิทินการดำเนินงาน สำหรับการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน วัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ขั้นที่ 2. การดำเนินการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักของจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา และกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมของครู ตลอดจนแบบประเมินความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครู ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ความเห็นโดยมีผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นที่มีข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 3 การใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการพัฒนา จัดให้มีการประเมินจริยธรรมของครู ในโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จรรยาบรรณวิชาชีพครู และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเจตคติต่อจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการปฏิบัติตามจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อเป็นฐานข้อมูลและเปรียบเทียบหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น รายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการดำเนินการประเมินก่อนการพัฒนา ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 19 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ ประกอบด้วย

1) แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูที่สร้างขึ้นเพียงใด โดยมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมองค์ประกอบหลักของรูปแบบ

จริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้นทุกด้าน และมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อที่ถูกให้ 1 ส่วนข้อที่ผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 35 ข้อ โดยมีการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบดังนี้ หาความตรง (Validity) ด้วยการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (IOC) ซึ่งทุกข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเรียบร้อย ไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของโรงเรียนวัดมูลจินดาราม อำเภอธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 31 คน ที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ ตามวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Method ; KR-20) ซึ่งแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.56-0.76 มีค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.92

2) แบบประเมินเจตคติต่อจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเห็น ความพึงพอใจที่มีต่อจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการประเมินตนเอง จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : ออนไลน์)

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยกับข้อคำถาม อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยกับข้อคำถาม อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยกับข้อคำถาม อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยกับข้อคำถาม อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยกับข้อคำถาม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ/เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (IOC) ซึ่งข้อคำถามที่นำมาใช้ทุกข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 จำนวน 35 ข้อ และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของโรงเรียนวัดสระบัว อำเภอธัญบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 17 คน ที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยใช้ค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัท (Cronbach's Alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20-0.60 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3) แบบประเมินการปฏิบัติตนตามจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติที่ดีของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำแบบประเมิน เพื่อใช้เป็นแบบประเมินตนเอง จำนวน 42 ข้อ และเป็นแบบประเมินเพื่อนครู จำนวน 42 ข้อ โดยทั้ง 2 ตอน มีเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความพอเพียง ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านแรงบันดาลใจ ด้านความร่วมมือ และด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Five Rating Scale) โดยสอบถามการปฏิบัติตนตามจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนน เช่นเดียวกับแบบประเมินเจตคติข้างต้น การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งข้อคำถามที่นำมาใช้ทุกข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 จำนวน 42 ข้อ และนำแบบทดลองไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูของโรงเรียนวัดสระบัว อำเภอดุสิตบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 17 คน ที่มีคุณลักษณะ เช่นเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อคำถามแต่ละข้อ และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัท (Cronbach's Alpha coefficient) แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20-0.60 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.92

ขั้นที่ 2 การใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย หรือ ผู้เข้าร่วมพัฒนา ประกอบด้วย ครูและบุคลากรโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 19 คน

2. รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) องค์ประกอบของจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละด้านหรือองค์ประกอบของจริยธรรม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และ 3) กิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแต่ละด้านหรือองค์ประกอบของจริยธรรม

3. การดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทั้งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันปฏิบัติการตามแนวทางและปฏิทินการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 และผ่านการประเมินความเหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว (ในระยะที่ 2)

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา

การพัฒนาผ่านกิจกรรมหลักของรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้ 1) การประชุมสัมมนาจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การอบรมสัมมนาการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) การศึกษาดูงานการพัฒนาจริยธรรมครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และในแนวทางการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ประเด็นความต้องการพัฒนา 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ และ 4) ประเมินผล มีปฏิทินการดำเนินการ

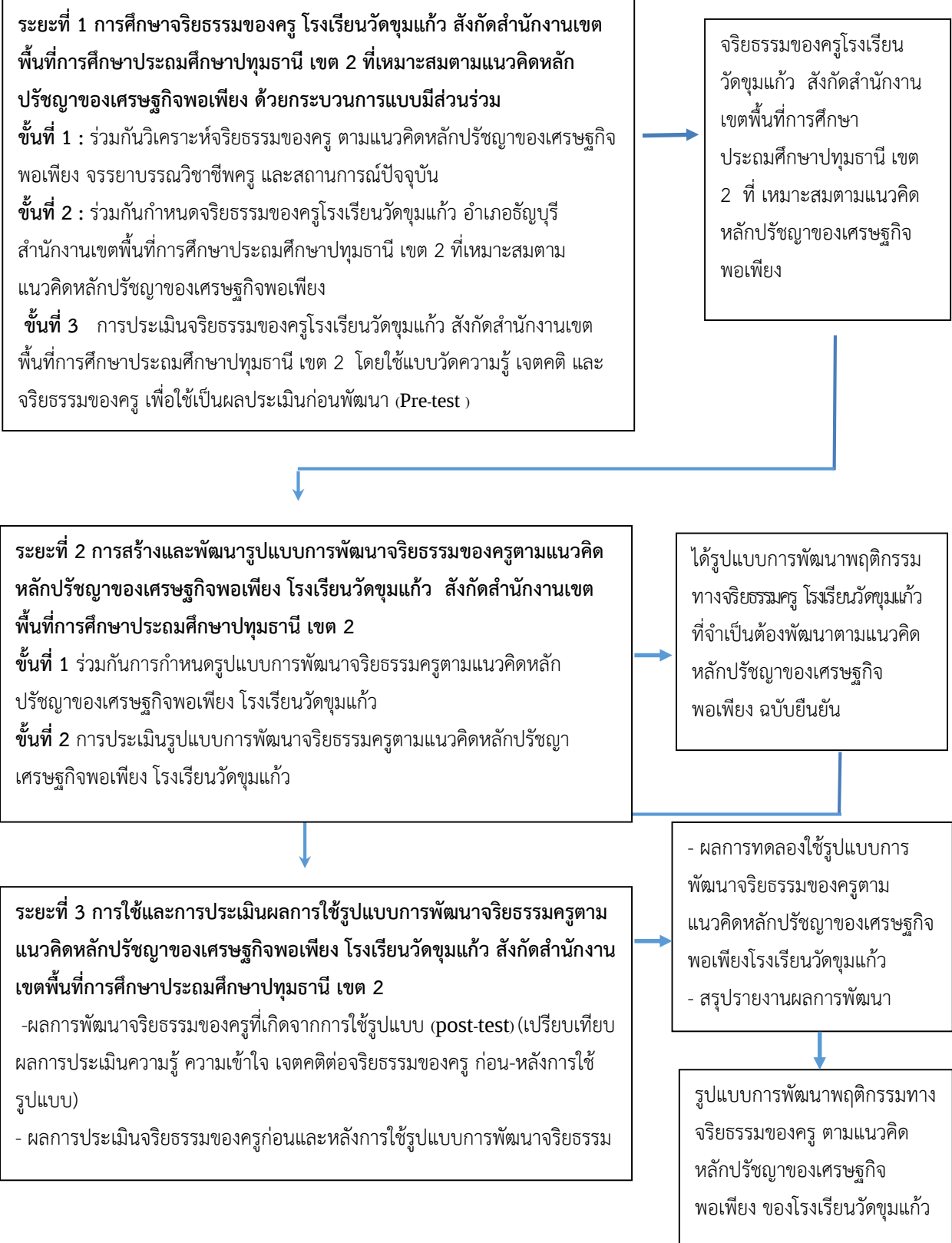
ขั้นที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 3 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

1. การประเมินผลหลังการพัฒนา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทุกคน โดยใช้แบบประเมินฉบับเดียวกันกับแบบประเมินก่อนการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติ แบบประเมินพฤติกรรมหรือจริยธรรมของครู (ทั้งแบบประเมินตนเอง และประเมินเพื่อนครู) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ

2. เปรียบเทียบผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจจริยธรรมครู เจตคติ และพฤติกรรมที่แสดงออกหรือจริยธรรมของครู ก่อนและหลังการพัฒนาจริยธรรม ตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พัฒนาขึ้น (One group pretest- posttest design) ด้วยการทดสอบค่าวิกฤตที่ (t-test) แบบ Dependent

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2556 : 7) ประกอบกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2560) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาจริยธรรมของครูในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาจริยธรรมของครู ที่สอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ระยะที่ 3 เป็นการใช้และการประเมินผลการใช้รูปแบบในโรงเรียนวัดชุมแก้วและโดยการเปรียบเทียบผลด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมจริยธรรมของครู ก่อนและหลังการพัฒนาโดยรูปแบบที่สร้างขึ้น ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจริยธรรมของครู ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสารงานวิจัยจากการวิเคราะห์ตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบด้วย 15 พฤติกรรม ดังนี้ 1) ความอดทน 2) การมีวินัย 3) ความขยันหมั่นเพียร 4) ความยุติธรรม 5) ความรับผิดชอบ 6) ความศรัทธาในวิชาชีพครู 7) ความประหยัด 8) ความซื่อสัตย์ 9) ความสามัคคี 10) ความมีเหตุผล 11) ความมีน้ำใจ 12) ความอดสาเห 13) ความเป็นแบบอย่าง 14) ความสุขุมรอบคอบ และ 15) การมีจิตสาธารณะ

2. จากการสังเคราะห์จริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

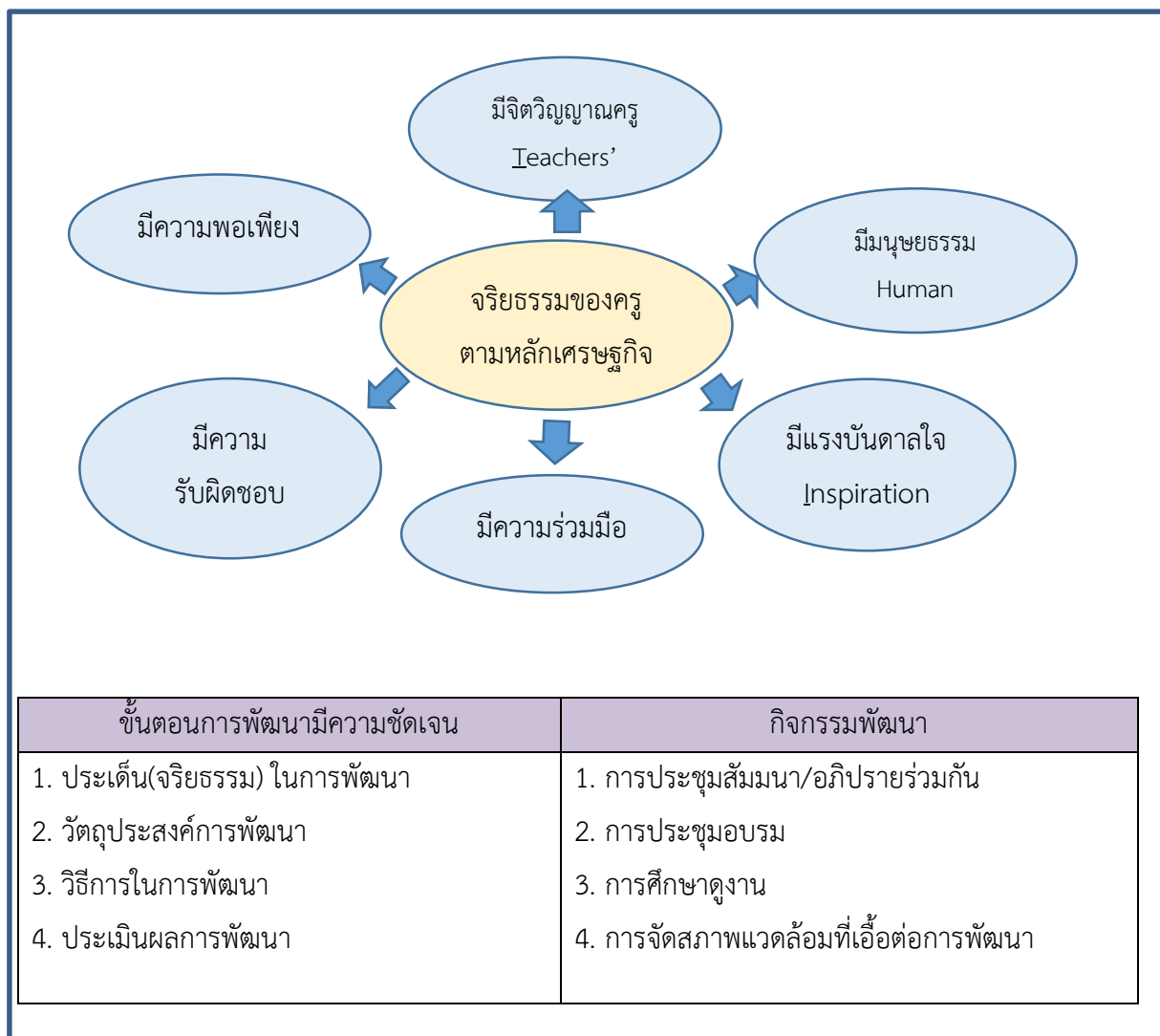
2.1 จริยธรรมครู ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความพอเพียง (Economic sufficiency), 2) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู (Teachers' spiritual), 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relationship), 4) ด้านแรงบันดาลใจ (Inspiration), 5) ด้านความร่วมมือ (Cooperation), และ 6) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Responsibility) และใช้คำย่อว่า “ETHICS Model”

2.2) รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรมีความชัดเจนในการดำเนินการ ในประเด็น ดังนี้ 1) จริยธรรมที่ต้องการพัฒนา 2) จุดประสงค์การพัฒนา 3) วิธีการพัฒนา และ 4) การประเมินผล

2.3) กิจกรรมหลักในการพัฒนาหรือวิธีการพัฒนาจริยธรรมครู ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้ 1) การประชุมสัมมนา/เสวนา ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดง ความเห็นและกำหนดทิศทางของการพัฒนาจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน 2) การประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การศึกษาดูงาน จากสถานที่จริง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางที่ชัดเจน ในประเด็นปัญหาสู่การพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) การพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้อาจจะสรุปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบได้ ดังภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 รูปแบบจริยธรรมของครู ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “ETHICS Model”

3. ผลการใช้และการประเมินรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนตามข้อกำหนดว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครูของคุรุสภา พบว่ามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจริยธรรมของครู ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 15 พฤติกรรม ดังนี้ 1) ความอดทน 2) การมีวินัย 3) ความขยันหมั่นเพียร 4) ความยุติธรรม 5) ความรับผิดชอบ 6) ความศรัทธาในวิชาชีพครู 7) ความประหยัด 8) ความซื่อสัตย์ 9) ความสามัคคี 10) ความมีเหตุผล 11) ความมีน้ำใจ 12) ความอดุสาหะ 13) ความเป็นแบบอย่าง 14) ความสุขุมรอบคอบ และ 15) การมีจิตสาธารณะ ซึ่งทั้งนี้จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความครอบคลุมถึงจริยธรรมของอาชีพสุจริตโดยทั่วไป ทั้งนี้เนื่องมาจากความคาดหวังของสังคมที่ต้องการเห็นครูเป็นต้นแบบที่ดีต่อเยาวชนและสังคมนอกจากนี้ยังมีข้อบ่งชี้ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของคุรุสภาเป็นแนวทางการปฏิบัติตนอีกด้วย ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพันธ์ พลแพงขวา (2555 : 2) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครูเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมครูเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จำเป็นต้องพัฒนา ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเมตตา ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความมีศรัทธาในวิชาชีพ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความอดทนและความสามัคคีและยังสอดคล้องกับการรายงานของ วินันท์กานต์ รุจิภักดี และ เอมมา อาสนจินดา (2559 : 6) ที่พบว่าจริยธรรมครูต้องเป็นแบบอย่างที่มีทั้งแบบแผนการดำเนินชีวิต ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมของครู ที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาประกอบด้วยจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด พอเพียง ด้านความยุติธรรม ด้านความอดทน ด้านความเสียสละ และด้านความขยันหมั่นเพียร

2. รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนวัดชุมแก้ว อำเภอธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการร่วมกันสังเคราะห์จริยธรรมของครู ทั้ง 15 พฤติกรรม โดยการหลอมรวมพฤติกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมในการพัฒนา ได้เป็น 6 ด้านหรือองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านความพอเพียง (Economic sufficiency), 2) ด้านจิตวิญญาณความเป็นครู (Teachers' spiritual), 3) ด้านมนุษยธรรม (Humanity), 4) ด้านแรงบันดาลใจ (Inspiration), 5) ด้านความร่วมมือ (Cooperation), และ 6) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (Responsibility) และใช้คำย่อว่า “ETHICS Model” ดังจะเห็นได้ว่าจริยธรรมของครูนั้นไม่ใช่เป็นการแสดงหรือเป็นพฤติกรรมแบบเสแสร้งที่ต้องการแสดงออกให้เห็นเป็นครั้งคราวต่อหน้าผู้อื่นเท่านั้น แต่ต้องเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากจิตใจ ทัศนคติ และเป็นพฤติกรรมที่เป็นปกติวิสัยที่ครูควรจะมี

อยู่ในตนเองตลอดเวลา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมแวดล้อมที่จริงใจ โดยในการพัฒนาจริยธรรมมีความชัดเจนและมีประเด็นในการพัฒนาจริยธรรมของครู ดังนี้ 1) จริยธรรมของครูที่ต้องการพัฒนา 2) เป้าหมายของการพัฒนา 3) ขั้นตอน/วิธีการพัฒนา และ 4) การประเมินผลการพัฒนาจริยธรรมครูนอกจากนี้กิจกรรมในการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การประชุมสัมมนาจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การอบรมสัมมนาการเสริมสร้างจริยธรรมครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การสัมมนาและศึกษาดูงาน และ 4) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาจริยธรรมครูตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ สไตเนอร์ (Steiner, 1969 : 54) ที่ได้กล่าวถึงการสร้างรูปแบบว่า คือการกำหนดมโนทัศน์เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ปานทอง (2556 : 193-205) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีการขึ้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาคุณลักษณะและวิธีการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้วิธีสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้แล้วตรวจสอบความเหมาะสมโดยการประชุมระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ที่สร้างขึ้น พบว่ารูปแบบ การพัฒนาครู มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ วินิจฉัยความต้องการจำเป็น กำหนดจุดประสงค์และขอบข่ายการพัฒนา กำหนดวิธีการพัฒนา ดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนารวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ คชกรณ บัวคำ , สุวิมลโพธิ์กลิ่น และสมาน อัสวภูมิ (2558 : 271) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบทั้งด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมายพบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการประชุมอบรม และการประชุมสัมมนาทำให้คณะครูได้รับความรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากร ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น ส่วนผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อจริยธรรมครูตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาทำให้คณะครูมีเจตคติต่อการมีจริยธรรม ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีขึ้น

โดยเฉพาะกิจกรรมที่เสริมสร้างความตระหนักถึงความเป็นครู การศึกษาดูงานในสถานที่จริง ตลอดจนเข้าใจต่อความคาดหวังของผู้เรียนและชุมชนต่อจริยธรรมของครู ซึ่งต้องเป็นแบบอย่างที่เหมาะสม นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามจริยธรรมของครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเป้าหมายพบว่าทั้งการประเมินตนเอง และการประเมินโดยเพื่อนครู มีผลการประเมินไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งในการประเมินตนเองของครู และผลการประเมินเพื่อนครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมของครู ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินการทั้งการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ มีการพัฒนาทั้งด้านเจตคติ ยังมีกิจกรรมที่ให้ครูได้เห็นแนวทางการปฏิบัติตนจากตัวอย่างการศึกษาดูงาน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการแสดงออกทางจริยธรรม ตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับธัญญา ผลอนันต์ (2546 : 22) ที่กล่าวว่าวิธีการพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การประชุมเชิงวิชาการ การอนุญาตให้ศึกษาต่อ ฯลฯ แต่วิธีการที่นิยมกันมากที่สุด คือ การฝึกอบรม เพราะองค์กรสามารถกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรม เป้าหมายและการประเมินผลการอบรมได้อย่างเป็นระบบ และยังสามารถสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของประพันธ์ พลแพงขัว (2555 : 2) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครูเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครูเทศบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ความรู้ความเข้าใจต่อจริยธรรมหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม ครูมีเจตคติต่อจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดและครูมีการปฏิบัติตนตามจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2559 : 56) ได้ศึกษาวิจัยโครงการ “การพัฒนาจิตวิญญาณและจริยธรรม ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า หลังการได้รับการพัฒนาแล้ว นิสิตนักศึกษาที่เข้าร่วมการพัฒนา มีจิตวิญญาณด้านการเห็นคุณค่าตนเอง การเห็นคุณค่าของผู้อื่น สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่องาน ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น และสภาวะทางจิตวิญญาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สถานศึกษาจึงควรมีการพัฒนาจริยธรรมครูอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา โดยนำรูปแบบ “ETHICS Model” ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

1.2 ควรนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจริยธรรมครูหรือบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยหรือสาเหตุ ที่ครอบคลุมและสามารถ

ใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญเพื่อการพัฒนาครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยประเด็นการพัฒนาจริยธรรมของครูในประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจงในด้านอื่นๆ เช่น ตามหลักธรรมพรหมวิหารสี่

2.3 ควรมีการวิจัยขยายผลรูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนวัดชุมแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปสู่ครูที่อยู่ในสถานศึกษาเอกชนซึ่งมีวัฒนธรรมองค์กรแตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ได้รูปแบบที่มีลักษณะเด่นแตกต่างจากรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คชกรณ บัวคำ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และสมาน อัสวภูมิ. (2558). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2546). *การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลแนวทางการสร้างความพึงพอใจแก่พนักงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อินโนกราฟฟิกส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2566. แหล่งที่มา: <http://www.watpon.com/boonchom/development.pdf>
- ประพันธ์ พลแพงขาว. (2555). *รูปแบบการพัฒนาจริยธรรมครูเทศบาลภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- รัตติกรณ จงวิศาล และคณะ. (2559). *ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วสันต์ ปานทอง และคณะ. (2556). *รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15 (ฉบับพิเศษ), 193-205.
- วินันท์กานต์ รุจิภักดิ์ และเอมมา อาสนจินดา.(2559). *จริยธรรมในวิชาชีพครู = Ethics of the teachers' profession* นครปฐม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์. (2550). *ภาวะบริโภคนิยมของวัยรุ่นไทย : ปัจจัยผลักดันสู่สังคมไทย*. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*. 27 (1), 1-11.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภา.
- Steiner, G. A. (1969), 'A Conceptual and Operational Model of Corporate Planning', in *Top Management Planning*, Toronto: Collier-Macmillan,